

De nieuwste kleren van de keizer

‘Teksten op B1-niveau’ als leeg begrip

Steeds vaker hoor je over ‘teksten op B1-niveau’. Die zouden begrijpelijk zijn voor maar liefst 95% van de Nederlanders. Waar komt dat idee vandaan? En hoe meet je zo iets? Communicatiewetenschapper Carel Jansen over ongegronde aannames en de misverstanden die daar het gevolg van zijn.

Carel Jansen

HOGLERAAR COMMUNICATIE- EN INFORMATIEWETENSCHAPPEN, RIJKSUNIVERSITEIT GRONINGEN

Het gaat goed vooruit met de begrijpelijkheid van onze autoverzekeringsspolissen. Zo lijkt het tenminste. Terwijl in 2011 maar een op de tien verzekeraars zijn klanten polissen stuurde die voor het grootste deel van de ontvangers te begrijpen waren, kreeg anno 2012 al één op de vier verzekeraars dat voor elkaar. De beste prestaties werden geleverd door Allsecur, Hema en Onna-onna. Die verzekeraars zijn er namelijk in geslaagd hun polissen te herschrijven op het zogenoemde B1-niveau. Daarmee zijn ze voor maar liefst 95% van de Nederlanders begrijpelijk geworden. Dit valt allemaal te lezen op Verzekeringssite.nl.

Intussen schreef de Gezondheidsraad vorig jaar in een rapport voor minister van Volksgezondheid Schippers: “Het taalniveau van bestaand informatie-materiaal moet getoetst en eventueel worden aangepast om de tekst op taalniveau B1 te krijgen. Dit is het niveau dat 95% van de Nederlandse bevolking kan begrijpen.” Ook de Rabobank biedt zijn klanten tegenwoordig hypotheek-offertes op dat taalniveau. Dat meldt althans de site van het advies- en trainingsbureau BureauTaal. Dat bureau lanceerde het idee dat van teksten in het Nederlands vastgesteld kan worden op welk taalniveau ze geschreven kun-

nen worden. Het gemakkelijkst zijn teksten op A1-niveau, en dan loopt de moeilijkheidsgraad op van A2, B1, B2 en C1 tot en met C2. Die niveaus heeft BureauTaal afgeleid uit het ERK, het Europees Referentiekader voor de talen, dat in 2001 werd vastgesteld door de Europese Unie. Van BureauTaal is ook de stelling afkomstig dat teksten op niveau B1 voor zo’n 95% van de Nederlandse bevolking begrijpelijk zijn.

■ NIETS NIEUWS

Als we er maar in slagen onze teksten te schrijven op B1-niveau, zijn we dus verstaanbaar voor (bijna) iedereen. Dat klinkt prachtig. En het is ook haalbaar, tenminste als we BureauTaal moeten geloven, plus een hele reeks andere taal- en tekstbureaus die BureauTaal op deze weg zijn gevolgd. Trainingen, cursussen, workshops waar je leert op B1-niveau te schrijven – ze zijn er te kust en te keur. De klanten komen overal vandaan: van de overheid, van woningcorporaties, uit het onderwijs, de financiële wereld, de gezondheidszorg, enzovoort. Ook gerenommeerde instellingen als Loo van Eck, Radboud in'to Languages en Taalcentrum-VU doen mee aan deze nieuwe mode. En bij Onze Taal komen dringende verzoeken binnen van professionele tekstschrijvers om

een uitleg hoe je dat eigenlijk moet doen, schrijven op B1-niveau. Want dat is wat veel opdrachtgevers tegenwoordig eisen, zonder erbij te zeggen op wat voor tekstkenmerken ze dan doelen. Dat moet de tekstschrijver zelf maar uitzoeken.

Dat laatste valt nog niet mee. En toch is dat waar het uiteindelijk om draait: wat is een B1-tekst precies? Het enige wat BureauTaal, de uitvinder van het schrijven op B1-niveau, op zijn site meldt over de specifieke kenmerken van teksten op dit taalniveau, is dat de opbouw logisch is, dat de zinnen kort, persoonlijk en actief zijn, en dat er frequente woorden worden gebruikt. Maar daarmee is er niets nieuws onder de zon. Dat geldt ook voor wat er over het B1-niveau staat in publicaties van BureauTaal als *Schrijven in eenvoudig Nederlands* en *De taal van mr. Jip van Harten en dr. Janneke Bavelinck*. Precies dezelfde adviezen als die daarin te vinden zijn – en een heleboel andere nuttige aanwijzingen – komen al sinds jaar en dag voor in communicatiehandboeken en schrijfvaardigheidskursussen in binnen- en buitenland.

■ VAARDIGHEIDSNIVEAUS

Dat de kenmerken van schrijven op B1-niveau inhoudelijk niets toevoegen aan

